

partierne til en drøftelse af, hvad der nu skal ske. Nu får vi jo en foreløbig løsning og forhåbentlig en endelig løsning på skatteproblemerne. Men alt det andet, altså satsen, kvalitet i det hele taget, evalueringer, er det bare meningen at gøre det, der står i bemærkningerne, eller agter ministeren også at indkalde sine forligspartier til en drøftelse af, hvad vi kan gøre med ph.d.-reformen her og nu?

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen): Hvis det er et ønske hos forligspartierne, indkalder jeg dem selvfølgelig gerne.

Jeg forudser i øvrigt, at når det gælder i evalueringen af forskeruddannelsesreformen – jeg vender tilbage til det om lidt i øvrigt – så bliver der tale om en faseopdelt indsats. Men det, man skal være opmærksom på nu – og det synes jeg også skulle gælde hr. Kjeld Rahbæk Møller, som jeg synes har meget hast med evalueringen – at der faktisk kun er kommet en 7-8 stykker ud med en færdig ph.d.-reform. Det er ikke mange at vurdere ud fra. Derfor mener jeg, at vi skal give os tid, så vi har et ordentligt, grundigt beslutningsgrundlag at træffe en fremtidig beslutning på.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Hvad angår ønsket, kan jeg da minde ministeren om, at allerede efter høringen i fjor bad forligspartierne om forhandlinger, og dette ønske står stadig ved magt. Så vi håber, at ministeren indkalder os snarest.

Hvad angår evaluering, er jeg selvfølgelig enig med ministeren i, at en total evaluering af kvalitet ikke kan gøres på nuværende tidspunkt. Det tror jeg ikke der er nogen, der forestiller sig, men vi vil godt evaluere elementer af den. Det kan vi diskutere nærmere under de drøftelser, som jeg forstår ministeren nu vil indkalde til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget under punkt 8 henvises til Uddannelsesudvalget, og at lovforslaget under punkt 9 henvises til Skatteudvalget. Hvis

ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 55:

Forslag til folketingsbeslutning om forskerstuderendes status.

Af Bruno Jerup (EL) og Jette Gottlieb (EL).
(Fremsat 28/11 95).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

I beslutningsforslag nr. B 55 opfordres regeringen til at ændre de forskerstuderendes status, så de bliver ansat på lønmodtagervilkår.

Regeringen må også under henvisning til behandlingen af de to foregående lovforslag afvise dette forslag. De ph.d.-studerendes status kan kun ændres til ansættelse som lønmodtagere, hvis der indgås aftale herom med de aftaleberettigede parter; det er som tidligere meddelt Finansministeriet og Akademikernes Centralorganisation.

Regeringen har allerede besluttet at søge forhandling med AC med henblik på overvejelser om at ændre de ph.d.-studerendes status, men har også slået fast, at den ændring af status ikke må gå ud over den uddannelsesmæssige fleksibilitet, som er indbygget i den nuværende ordning, ligesom en ændring ikke må medføre merudgifter for staten.

Det fremgår af bemærkningerne – og her vender jeg tilbage til det, hr. Kjeld Rahbæk Møller også har spurgt om – at hele forskeruddannelsesreformen skal evalueres. I foråret 1996 regner vi med at afholde en statuskonference. Her skal den nærmere tilrettelæggelse af evalueringen drøftes.

Evalueringen skal altså gå i gang i løbet af 1996. Den skal som sagt faseopdeles, og første fase er rekrutteringen til studiet, som vi netop har talt om, finansieringen af studiet og finansieringen af de studerendes leveomkostninger, og denne fase skal af gode grunde afsluttes omkring årsskiftet 1996-97.

Spørgsmålet om ph.d.-studiets kvalitet kan så først undersøges efterfølgende, når der er færdiguddannet et tilstrækkeligt antal ph.d.er. Det forstod jeg at der formentlig heller ikke er uenighed om.

Også på den baggrund er det nødvendigt at vedtage beslutningsforslaget her, og Folketinget ville også ved en sådan beslutning kunne påvirke kommende forhandlinger på uheldig vis.

I beslutningsforslaget opregnes en række problemer i forbindelse med de ph.d.-studerendes status som stipendiemodtagere, og jeg har kommentarer til nogle af dem, dog ikke til den del, der knytter sig til de to netop diskuteret lovforlag.

Derimod er der nu sket en afklaring af spørgsmålet om de ph.d.-studerendes stilling i forhold til lovgivningen om arbejdsløshedsforsikring. Arbejdsministeriet har udtalt, at ph.d.-studiet med ph.d.-stipendier betragtes som uddannelse i relation til loven om arbejdsløshedsforsikring. Derfor berettiger et afsluttet studium til optagelse i en arbejdsløshedskasse efter reglerne om dimittendoptagelse. Hvis den ph.d.-studerende forud for studiet har været optaget i en arbejdsløshedskasse efter dimittendreglerne, kan den studerende vende tilbage til dagpenge på dimittendsats, hvis studiet afsluttes eller afbrydes.

Reglerne om supplerende stipendium i forbindelse med fødsel er, må vi så også medgive, mere favorable end reglerne om lønmodtageres orlov under barsel. De ph.d.-studerende mødre kan få supplerende stipendium i indtil 12 måneder og de ph.d.-studerende fædre i indtil 6 måneder. Og fra den 1. januar 1996 er fravær fra studiet ikke mere en betingelse for at få supplerende stipendium.

Alle studerende, altså ph.d.-studerende, er omfattet af loven om arbejdsskadeforsikring, også selv om der ikke er etableret et egentligt ansættelsesforhold.

Sygesikringsforholdene for de ph.d.-studerende er ikke mere komplicerede end for andre studerende. Der har altid været mange studerende, der rejser i udlandet, uden at det har givet anledning til de store problemer. I øvrigt er universiteterne berettiget til at tegne forsikringer for de ph.d.-studerende eller dække udgifterne hertil.

De ph.d.-studerende med orlovsydelse indtager i øvrigt en særstatus i forhold til andre ph.d.-studerende. De har orlov fra et arbejde eller er ledige med ret til dagpenge efter

Arbejdsministeriets regler om støtte under orlov til uddannelse. De kan kun få støtte efter disse regler i ét år, og deres særstatus indebærer, at deres situation på en række områder er forskellig fra de øvrige ph.d.-studerendes.

I øvrigt må vi ikke glemme, at den type af studerende, der er stipendiemodtagere, har nogle fordele i forhold til studerende, der er lønmodtagere. Jeg skal blot nævne muligheden for at benytte ph.d.-studiet – og det mener jeg er en af de vanskelige ting – forud for afslutning af kandidatuddannelsen, uden at det går ud over retten til SU eller ph.d.-stipendium, supplerende stipendium i forbindelse med fødsel til moderen og faderen, hvis han er ph.d.-studerende, og muligheden for mobilitet, fordi den studerende kan flytte til et andet universitet med sit stipendium og sit taxametertilskud, hvis et andet universitet vil optage vedkommende som studerende. Det er fordele, synes jeg, som nødig skulle gå tabt i forbindelse med de overvejelser og drøftelser, vi nu skal i gang med om en fremtidig løsning.

Lis Greibe (S):

Som jeg allerede nævnte i mine ordførerbemærkninger under behandling af lovforslag nr. L 132 og L 139, er vi i Socialdemokratiet udmærket klar over de problemer, der er afstedkommet af, at forskerstuderende ikke efter ph.d.-reformen har lønmodtagerstatus, og at der uanset forsøg på lappeløsninger via skattelov eller SU-loven fortsat vil kunne peges på uheldige følger. Jeg finder intet i bemærkningerne til beslutningsforslag nr. B 55, der ikke er dækket ind af eller bliver løst ifølge bemærkningerne til de allerede behandlede lovforslag, og anser derfor B 55 for aldeles overflødig.

I lovforslag nr. L 132 og L 139 er netop pointeret, at målet er, at samtlige ph.d.-studerende skal omfattes af en overenskomst, og at der optages forhandlinger med AC. Dermed sendes jo de af hr. Bruno Jerup netop efterlyste signaler om, at sigtet er lønmodtagerstatus.

Jeg finder intet i bemærkningerne til beslutningsforslag nr. B 55, der ikke er dækket ind af eller bliver løst ifølge bemærkningerne til de allerede behandlede lovforslag, og anser derfor B 55 for aldeles overflødig.

Socialdemokratiet vil på den baggrund ikke støtte beslutningsforslag nr. B 55.

Lars Løkke Rasmussen (V):

Forslaget er jo identisk med et beslutningsforslag, som Venstre var medforslagsstiller til i sidste folketingssamling.

Vores principielle holdning har ikke ændret sig. Vi er enige i målet med forslaget, nemlig at

ændre de ph.d.-studerendes status fra at være studerende til at være lønmodtagere for derved effektivt at løse de beskatningsmæssige problemer, som forskeruddannelsesreformen har skabt for de forskningsmindedede kandidater på de videregående uddannelser.

Af de grunde, jeg har givet under behandlingen af de to forudgående sager på dagsordenen, må jeg imidlertid slå fast, at vi i Venstre er indstillet på at gå ind i et konstruktivt udvalgsarbejde om det udspil til en midlertidig løsning af problemerne, som er indeholdt i L 139 og L 132, og på den baggrund kan vi ikke støtte beslutningsforslaget.

John Vinther (KF):

Jeg kan gøre det relativt kort.

Der skal ikke være tvivl om, at også Det Konservative Folkeparti har det ønske, at de forskerstuderendes status ændres til lønmodtagerstatus, men vi har lige behandlet to lovforslag, som på midlertidig basis afhjælper nogle af de problemer, der er.

Samtidig – og det fremgår også af bemærkningerne til L 139, som vi lige har behandlet – optager regeringen forhandlinger med AC med henblik på at få ændret status, og det synes vi ærlig talt at vi skal afvente i god ro og orden.

Derfor kan vi heller ikke støtte beslutningsforslaget.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Forslaget virkede meget bekendt, og det er jo ikke så underligt. Som flere ordførere har været inde på, så indgår der i selve forslaget en ordret gengivelse af det forslag, som samtlige oppositionspartier fremsatte i foråret, og det gælder i vid udstrækning også for bemærkningernes vedkommende, og da jeg selv var pennefører på det forslag, er det jo ikke så sært, at jeg kan genkende teksten.

Jeg mener stadig væk det, jeg gjorde i maj, så jeg er enig i forslaget, men jeg er også led i et forlig og må respektere mine forligspartnere, og der bliver nu en løsning, der en lille smule senere når præcis det resultat, som ligger i beslutningsforslaget; derfor kan vi ikke stemme for forslaget.

Jeg skal i øvrigt også gøre opmærksom på, at det forslag, der kom i maj, var meget nyttigt i processen. Det var det, der tvang regeringen til at blive enig med sig selv og dermed førte os et stort skridt videre.

Det kan være svært at se, at denne genfremstilling egentlig tjener noget formål.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jeg vil nøjes med at henvise til den debat, vi allerede har haft i forbindelse med lovforslagene L 132 og L 139. Jeg håber, at Enhedslisten vil deltage positivt i Uddannelsesudvalgets drøftelser af de to fremlagte lovforslag.

På den baggrund må Det Radikale Venstre afvise beslutningsforslag nr. B 55.

Kim Behnke (FP):

Også Fremskridtspartiet har jo i sidste folketingssamling været medforslagsstiller til et beslutningsforslag, der til en forveksling ligner det forslag, som Enhedslisten har fremsat.

Vi har jo et liberalt forhold til begrebet ophavsret hos os, og derfor skal vi jo ikke være dem, der jagter Enhedslisten, men vi synes jo nok, det havde været passende, om Enhedslisten havde forhørt sig hos den kreds af partier, som sidst fremsatte det tilsvarende forslag, inden man bare selv smider forslaget ned i Folketingssalen, særlig fordi det ikke er hensigtsmæssigt at vedtage det forslag, der nu foreligger.

Altså hvis vi skred til vedtagelse nu, så ville indholdet i forslaget jo allerede være opfyldt, al den stund vi netop under de to foregående punkter har behandlet de første lovforslag i retning af at opfylde det, beslutningsforslaget går ud på.

Så jeg synes, Enhedslisten skulle have gjort sig den ulempe at forbedre forslaget, så det på baggrund af den debat, der var sidste forår, havde taget højde for den udvikling, der har fundet sted siden da. Så havde vi måske været i den situation, at vi havde kunnet lægge yderligere pres på regeringen i retning af at få det her vigtige punkt opfyldt.

Vi er stadig blandt dem, der ønsker at få forskerstuderende givet den lønmodtagerstatus. Det løber vi ikke fra. Vi støtter de to lovforslag, der har været behandlet tidligere i dag, og glæder os til, at den endelige status kan blive etableret.

Men lidt rynken på næsen over den fremgangsmåde, som Enhedslisten har valgt, for det har ikke tjent noget som helst formål i retning af at få de intentioner, som vi er enige med Enhedslisten i, fremmet bedre og hurtigere.

Bruno Jerup (EL):

Lige først til orientering om forløbet: Enhedslisten var det eneste parti, som i foråret ikke ønskede at tage det beslutningsforslag, som blev fremsat – ganske vist af en samlet kreds af oppositionspartier – tilbage. Alle andre partier inklusive Fremskridtspartiet ønskede at trække forslaget, fordi de mente, at det udspil, der lå fra ministeren, var tilstrækkeligt til, at man godt kunne tage det tilbage. Det var Enhedslisten uenig i, men vi kunne selvfølgelig ikke forhindre den samlede opposition i at sige: Så skal vi ikke fremsætte det forslag.

Men vi har så genfremsat forslaget, bl.a. fordi vi ønsker at holde fast i det mål, som vi mener lå i forslagsstillernes papir, til trods for at de ønskede at tage det tilbage, til trods for at de sagde: Det roderi, som ministeren har lagt frem, kan nok løse noget af det. Til trods for det vil vi gerne prøve at holde Folketinget fast på, at vi går efter en lønmodtagerstatus.

I de papirer, der lå fra ministeren, stod der ikke noget om, at et muligt mål var en lønmodtagerstatus. I de papirer, der blev lagt frem i foråret for Fremskridtspartiet og Enhedslisten og os alle sammen, var der ingen som helst forholden sig til det.

Det er kommet med nu i L 132 og L 139, og det er godt, men det er faktisk noget, der er kommet med, efter at Enhedslisten har lagt sit forslag frem. Om det har noget med hinanden at gøre, skal jeg ikke kunne sige, men man kan ikke bruge det, at det står i L 132 og L 139, at det er en mulig målsætning for den her proces, som et argument for, at vi så ikke behøver at stille vores beslutningsforslag nr. B 55. På det tidspunkt forelå de forslag slet ikke; da var de ikke fremsat. Så om der er en sammenhæng, er ikke til at sige, men i hvert fald er det ikke et argument imod Enhedslistens forslag.

Vi havde selvfølgelig håbet på, at det ærede Folketing turde tage skridtet og træffe den her beslutning. Vi mener, at det ville være et godt signal at sende – også til regeringen og finansministeren – at det, vi sådan set forventer man går efter, er at etablere en lønmodtagerstatus for de forskerstuderende.

Tidsperspektivet, den tid, det tager at få forhandlingerne på plads og få lavet en overenskomst, kan man så diskutere; det er jo finansministerens opgave at få gjort det. Men vi mener ikke, at det, at Folketinget havde vedtaget vores forslag, på nogen måde står i modsætning til, at finansministeren har optaget forhandlinger med

AC med henblik på at få lavet en overenskomst for det her område. Vi er også villige til at acceptere, at man laver nogle midlertidige ordninger, for at der skal ske et eller andet. Det er vi også villige til.

Men vi kan forstå på stort set hele rækken af partier, at de alle sammen – og det må man så sige er positivt i forhold til tidligere – fra en ende af siger: Jamen det er det, der er målsætningen, det er det, der er målet. Det må så også i hvert tilfælde være et klart signal både til regeringen og til de involverede ministre om, at det, et samlet Folketing ønsker, faktisk er, at vi går efter at etablere en lønmodtagerstatus.

Jeg er selvfølgelig enig med undervisningsministeren i, at nogle af de ekstra fordele, som er nødvendige, og som har været nødvendige at lave for de forskerstuderende, selvfølgelig skal søges bevaret – det er ikke meningen, at vi skal lave en forringet ordning – men vi kan faktisk løse mange problemer ved at lave en lønmodtagerstatus.

Det er sådan set ikke, fordi jeg ønsker at trække sagen i langdrag; jeg vil bare sige, at jeg takker for en god debat, og at der i hvert fald er nogle, som har flyttet sig i forhold til, hvad vi så i foråret. Der er op til flere partier, som på det tidspunkt var lodret imod tanken, som nu stiller sig op og støtter ideen om lønmodtagerstatus. På den måde kan man sige, at processen i hvert fald har været god. Den ser ud til også at have en chance for at blive ført til ende.

Og med de ord vil jeg sige, at det er muligt, at vi vil overveje så ikke at bringe vores forslag til afstemning. Der er jo ikke nogen særlig grund til ved andenbehandlingen at få nedstemt et forslag, som jo ellers er skidegodt – undskyld udtrykket – som ellers er meget godt. Det er muligt, at vi i stedet for i udvalget – og det bliver så i Forskningsudvalget – skal skrive en beretning over det her forslag og dermed udtrykke, hvad der er det samlede Folketings ønske i den her sag.

Og med det vil jeg sige tak for ordet.

Hermed sluttede forhandlingen.*)

*) Se indledningen til næste møde om henvisning til udvalg.

Meddelelser fra formanden.**Formanden**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udenrigsudvalget (10/1 96):

Udtræder: Bent Hindrup Andersen (EL)

Ny stedf.: Keld Albrechtsen (EL)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 12. januar 1996, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 18.05
